

Fluisterend goud

Diederik de Boorder

Fluisterend goud

欲
纳
符

Voor onze kinderen Danou, Juna, Jinne en Tabe

If you want to understand the jungle, you can't be content just to sail back and forth near the shore. You've got to get into it, no matter how strange and frightening it might seem...

Carl Gustav Jung
(1875–1961)

Inhoud

Fluisterend goud beneemt je de adem 9

China, het jaar 1996 11

Je zult naar China komen 13

Carelessness may cause disasters 19

Toon ons je talent 25

Neem de juiste beslissing 35

Je zult niet ontkomen 41

Je zult niet klagen 47

Dorpje in de Provincie, China, het jaar 1990 55

May Yin 57

Dokter Chang 65

De ommekeer 71

En de winnaar is... 79

De oproep 85

China, het jaar 1999 93

De kracht 95

Het Hemelse Meer 103

Terug in het trainingskamp 109

Verlies 119

Familiebelangen 127

De Provincie, China, het jaar 2000 135

Het krukje 137

Chemie van de liefde 145

Het verdriet van Fu 151

Stilte 159

Verlangd en ontvangen 167

Weesp, Noord-Holland, het jaar 2016 169

Nawoord 173

Fluisterend goud beneemt je de adem

schrijft Erica Terpstra

Een roeicoach die in Athene 2004 met zijn vrouwenacht Olympisch brons binnenhaalt, heeft een pracht van een carrière voor zich. En toch koos Diederik de Boorder voor het ongewisse avontuur in de Chinese roeiwereld. Wat bezielde hem? ‘Diederikah,’ zeiden de Chinezen, ‘wij zijn anders dan jullie Westerlingen. Heel anders.’

En hoe! Ik heb *Fluisterend Goud* in één adem uitgelezen, met grote bewondering en verwondering. Kippenvel kreeg ik ervan. De volgende dag gebeurde dat weer. U heeft een van de aangrijpendste sportboeken in handen die ik tot nu toe las. En dat waren er nogal wat. Wat een cultuurshock. En wat een prachtige balans tussen de botte manipulaties van de bobo's en de fijnzinnige, compassievolle ‘lessen’ van meneer Fu. Een man die zich liet leiden door zijn boeddhisme en zo ook Diederikah en Aukije tot troost en steun kon zijn.

Excuus Aukije, ik heb maar één sportwoord voor je: je bent een wereldwif! Wat een lef, wat een liefde, wat een ‘savoir vivre’! Dat je afhaakte is niet verwonderlijk en zeker niet slap. Ook jij moest je grenzen trekken.

Waarom, o waarom, zult u zich tijdens het ademloos lezen afvragen, gaat Diederikah wel door? Zijn grenzen worden steeds overschreden en erger, hij wordt soms meedogenloos gepiepeld door zijn Chinese bazen.

De ex-topsporter in mij weet het antwoord. Je gaat door vanwege je passie voor de sport, je betrokkenheid bij de atleten die aan je zorgen zijn toevertrouwd en minstens zulke gepassioneerde sporters zijn. Je hebt de opdracht om het Chinese roeien op een hoger plan te brengen toch aanvaard? Dan zul je dat ook realiseren. Een topsporter geeft niet op. Nooit. Wat een adembenemend boek!

Voor mij waren de wijze lessen van meneer Fu extra bijzonder. Ze raakten me. Ik ben geen boeddhist maar laat me er graag door inspireren. Wat Diederik en Aukje vaak heel goed uit hun herinnering citeren, is zowel van toepassing op moeilijke momenten in het leven als in de dagelijkse omgang. Ook en juist buiten de sportwereld.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de Guanyin Bho-disattva, godin van de barmhartigheid. Met haar ogen ziet zij wie hulp nodig heeft. Met haar honderd armen is zij iedereen tot steun en troost. Zij is al heel lang mijn lievelingsgodin en hoort nu ook bij Diederikah en Aukije. *Fluisterend goud* is een rijk boek, een absolute aanrader.

China, het jaar 1996

Langzaam zoeken haar vingers de knoestige handpalm van de vrouw die haar leerde vergeven. Driemaal klinkt haar mantra:

南無大慈大悲救苦救難廣大靈感觀世音菩薩

*‘Ik zoek mijn toevlucht tot de meedogende en grote Guanyin bodhisattva
zij die de verbitterden en de slachtoffers redt.’*

Met een buiging naar het hoopje aarde lopen ze zwijgend terug naar de bakstenen huisjes. Op het rommelige erf ontdoen ze zich van hun kleding en gooien die in het vuur. Het shirt van haar moeder dat het meisje twee jaar lang heeft gedragen, begint te smeulen en vat vlam. In de oranje gloed ziet ze het gezicht van de vrouw die haar baarde. Nog hoort ze haar laatste woorden die broos maar scherp de stilte doorboorden: ‘Was je maar een jongen geweest.’

Het meisje draait zich van het vuur af en gaat hun schamele huisje binnen.

‘Ga je rennen?’ vraagt de oude vrouw. Het meisje knikt. De wedstrijd die de partijleider heeft uitgeschreven, is het enige waar ze nu aan wil denken. Geconcentreerd strikt ze de veters van haar zwaar versleten Nikes.

‘Je schoen...’

‘Geeft niet oma.’

Ze eet nog wat van de dunne pap en loopt naar de waterput. Langzaam trekt ze het versleten touw omhoog. Gulzig zet ze haar lippen aan de verroeste emmer. Ze is klaar voor haar training over het karrenpad. In de berm ontbloeien de eerste raapzaadbloemen. Weldra zullen die tot aan de horizon een lappendeken van goudgele veldjes vormen. Het hardlopen doet haar goed. Zuurstof vult haar longen en bij iedere ademteug neemt het drukkende gevoel op haar borstkas af.

Op de terugweg ziet ze een rij witte busjes als een slang op het dorp afkomen. De bloedhoofden... Een koude windvlaag trekt over haar natte huid. Ze haast zich, maar de vrouw die zo lang voor haar heeft gezorgd, staat al vooraan in de rij, haar rechtermouw opgerold. Routineus trekt de verpleegster de band om haar arm strak. Met gestrekte vingers tikt zij de aders in de onderarm tot leven.

Het lukt het meisje de blik van de oude vrouw te vangen. ‘Ik hoef geen nieuwe schoenen,’ zeggen haar ogen fel. Op het moment dat de naald in de ader glijdt, wendt zij haar hoofd af.

Je zult naar China komen

‘De atleten hebben hun familie al twee jaar niet gezien...’

‘Really?’ Ik neem een slokje van mijn groene thee en probeer achter mijn hand wat theeblaadjes uit mijn mond te vissen.

Mister Fu zoals hij zich enkele weken eerder aan mij had voorgesteld, spuugt een afgekloven botje naast zijn bord. Zijn ogen dwalen af naar een familie aan de ronde tafel naast ons. In het midden een hotpot met daaromheen bakjes rauw vlees en groenten. De vader en moeder draaien de glazen plaat uitnodigend door. Neem nog wat, zoon, lijken zij te zeggen.

‘Toch hebben de meesten besloten in het trainingscentrum te blijven. Ze willen je ontmoeten.’

We zitten in een restaurant in de Stad waar ik zojuist ben geland na een binnenlandse vlucht vanuit Beijing. Te oordelen aan het aantal geraamtes van half afgebouwde wolkenkrabbers en hijskranen die als reusachtige krabben oprijzen, wordt hier in hoog tempo een moderne hoofdstad uit de grond gestampt. Het maakt mij nieuwsgierig naar de rest van de Provincie.

Fu slurpt de geelachtige soep uit een kommetje. Overal om ons heen wordt luidruchtig gegeten. Obers, behendig tussen de kleine tafeltjes door manoeuvrerend, serveren ra-

zendsnel uit. Even gunt Fu mij een blik in zijn heldere ogen. Ik meen iets kwetsbaars te zien, maar dan vernauwen zijn ogen zich weer tot ondoordringbaar smalle spleetjes.

Ik probeer onbekommerd te reageren: 'Dat was nergens voor nodig geweest. Familie is belangrijker dan werk.' Het klinkt niet overtuigend.

Meewarig zijn hoofd schuddend pakt Fu zijn smeulende sigaret uit de asbak: 'No problem, we are like their parents.' Niet veel later glijden we in een zwarte Buick over de snelweg. In het vlakke landschap zijn her en der mensen aan het werk met harken en spades.

'Most people live of three renminbi per day. Een condoom kost 1,5 RMB.' Vanuit de bijrijdersstoel draait Fu zich grijnzend naar mij om. 'Deze provincie wordt door velen gezien als de geboortegrond van de Chinese beschaving...' Hij zoekt naar de juiste woorden. 'Op dit moment is het een van de minst ontwikkelde provincies van China. Er is hier veel gebeurd.' Zonder nadere toelichting blijft hij me aankijken tot de chauffeur hem zijn mobiel aanreikt.

Het landschap is monotoon met af en toe kleine heuveltjes in het vlakke land. 'Dead people,' mompelt Fu terwijl hij zijn mobiel in het dashboardkastje legt. 'Veel mensen hier gaan dood aan de ziekte...' In het Chinees praat hij verder tegen de chauffeur. Die bromt instemmend. Even verderop staat een aantal mensen in het verdorde akkerland rond een net opgeworpen grafheuvel. Fu ziet ze ook en zucht. De chauffeur drukt het gaspedaal nog wat dieper in.

'Welke ziekte?' Ik moet mijn stem verheffen om boven de brullende motor uit te komen. Fu legt uit dat de Chinezen hun doden eerst begraven en pas na enige tijd cremieren, 'nadat een specialist alle 206 botten van de gestorvene heeft geteld.'

Ik ga rechtop zitten. 'Maar wat voor ziekte heerst hier

dan?’ Ik forceer een glimlach maar Fu doet er het zwijgen toe. Na een tijdje klinkt het van de voorbank: ‘In China zeggen we dat je je gebroken arm in je mouw moet houden tot je weet met wie je te maken hebt.’

Opnieuw blijft het lang stil. Een paar keer draait Fu zich met een onderzoekende blik om. Omdat ik dat ongemakkelijk begin te vinden sluit ik mijn ogen en zak terug in de achterbank van de Buick. Met een rotvaart rijdt die over de mij onbekende en verlaten snelwegen. Waar gaan we in ’s hemelsnaam heen? De mengeling van nieuwsgierigheid en scepsis waarmee Fu me bestudeert, stoort me.

Een paar weken geleden op de Olympische Spelen van Athene ervoer ik dat gevoel voor het eerst. René Mijnders en ik waren de bondscoaches voor de Nederlandse dames-acht roeien. Plotseling stond hij voor me, een lange magere Chinese man in een te ruim trainingspak. Ik schatte hem een jaar of vijftig, hoewel zijn zwarte haar nog geen tekenen van vergrijzing vertoonde. Hij bewoog enigszins hou-terig, met voorovergebogen schouders, alsof zijn ongewone lengte hem dwarszat. ‘You lost the race, but you Dutch seem to be very very happy.’ Hoofdschuddend wees hij naar een tiental Nederlandse supporters die naar de acht zwommen om de roeisters te feliciteren met het zojuist behaalde brons. ‘Can we talk?’ Ik knikte.

‘Mister Fu,’ stelde hij zich voor.

‘Diederik de Boorder,’ antwoordde ik.

‘I know, Diederikah. I know you! Please follow me, too crowded here,’ zei hij op samenzweerderige toon. Hij duwde beleefd wat mensen opzij.

We passeerden een Australische roeister die hysterisch stond uit te huilen op de schouder van een journalist. Op de uitroeibaan in de verte zag ik onze acht het zuur en de zenuwen uit de benen trappen. Ook bij mij gierde de spanning

van de zinderende finale nog door mijn lijf. De Australische acht waar het huilende meisje net uit was gestapt, had lange tijd voor ons gelegen, totdat een collega-roeister de pijn niet meer kon verdragen. Van de ene op de andere haal was zij gestopt met roeien, waardoor de Nederlandse meiden met machtige halen over hen heen konden denderen. Fu zag de Australische ook en liep hoofdschuddend voor mij uit. Buiten gehoorsafstand draaide hij zich om en fluisterde: 'Ik zag het gebeuren. Zij had geen fysieke moed. Ze zou zich moeten schamen.' Hij loodste me verder langs de tv-wagens richting waterkant.

'Ik hoop dat ze van dit moment kan leren,' schreeuwde hij boven de muziek uit. 'In China hebben we een spreuk...' Hij wees naar de blauwe lucht: 'Alleen met tegenwind gaan de vliegers omhoog.' Bij een parasol hield hij stil. 'Voor jullie zijn de Olympische Spelen het belangrijkste toernooi, toch?'

Ik knikte en zag de Australische roeisters bij de finish-toren verslagen op de grond zitten.

'Wij hebben een toernooi dat nog vele malen belangrijker is. De China Games. 'It is war..., really war. Jobs, reputation and honour depend on it.'

Ik had nog nooit van de China Games gehoord, maar de manier waarop hij in fluisterton verviel, fascineerde me. Hij nam een slokje uit zijn waterflesje en maande mij onder de parasol te gaan zitten. Met samengeknepen ogen legde hij uit dat China na de Olympische Spelen haar eigen 'National Games' houdt. Een groot sportspektakel van de provincies waar tien- tot twaalfduizend atleten uit alle takken van sport aan meedoen. 'De komende China Games zijn nog belangrijker dan alle voorgaande.'

'Why?' vroeg ik, hoewel ik het antwoord op die vraag wel kon raden. Fu keek om zich heen en schoof zijn stoel een stukje dichterbij. 'In 2008 zijn de Olympische spelen in ons

eigen land en daarom zal een aantal zaken in ons sportsysteem moeten veranderen. Het moet... De wereld zal naar ons kijken...' Hij sprak steeds sneller en zonder pauzes.

Voor mij lag het klotsende water van de roeibaan. De wind nam toe en ineens voelde ik een enorme opluchting. Brons! De klus was geklaard. Mijn gedachten gingen naar de naderende bruiloft. Ik was vier maanden van huis geweest en wilde zo snel mogelijk terug.

'Ik wil je als hoofdcoach voor mijn provincie vragen,' hoorde ik hem zeggen, maar ik zat met mijn hoofd nog in Amsterdam. Vlak voor mijn vertrek naar de Olympische Spelen liepen we in de P.C. Hooftstraat. Ik zag haar gezicht zoals het gereflecteerd werd in de etalageruit van een herenmodezaak. Haar hand had me ongeduldig door de open deur naar binnen getrokken. 'Deze meneer wil een trouwpak.'

'Is that a deal?' drong plotseling Fu's stem tot me door.

'Een wat? Sorry...?'

Fu begon te lachen en keek me met een twinkeling in de ogen aan. 'Diederikah, you will come to China.'